

«Μαθησιακές δυσκολίες και παραβατική συμπεριφορά»

Θεοδώρα Πάσχου

α.μ 12181

Τμήμα Λογοθεραπείας-Τ.Ε.Ι ΗΠΕΙΡΟΥ

Εισαγωγικές επισημάνσεις

- 1) η εκδήλωση διαταραχών στην κατάκτηση μαθησιακών δεξιοτήτων προκαλεί προβλήματα σε εξωτερικές (εκτελεστικές) συμπεριφορές.
- 2) οι διαταραχές μάθησης προκαλούν προβλήματα κοινωνικής συμπεριφοράς, τα οποία προκαλούν συναισθηματικές διαταραχές.
- 3) οι διαταραχές μάθησης με συνέπειες τις κοινωνικές και συναισθηματικές διαταραχές εξακολουθούν να υφίστανται στην εφηβική και ενήλικη ζωή ως διαταραχές συμπεριφοράς.

Προσπαθήσαμε

- i) να αναδείξουμε (μέσω της αναδρομικής μελέτης) το βαθμό συσχέτισης χαρακτηριστικών των διαταραχών μάθησης με διαταραχές συμπεριφοράς σε μια πρόδρομη μορφή συνεκδήλωσής τους, όπως είναι η σχολική και εφηβική ηλικία
- ii) να διαμορφώσουμε επαρκή ερευνητικά δεδομένα, τα οποία θα συμβάλλουν και θα επιτρέψουν την επίτευξη μιας νέας, μεταγενέστερης ερευνητικής προσπάθειας, στοχεύοντας στην ανάδειξη κοινών χαρακτηριστικών στο γενετικό και νευροφυσιολογικό προφίλ των μαθησιακών δυσκολιών και των διαταραχών συμπεριφοράς.

Μεθοδολογία

- ⊙ Αναδρομική μελέτη
- ⊙ Μέθοδος της δομημένης συνέντευξης
- ⊙ Ερωτηματολόγιο, με ερωτήσεις κλειστού και ανοικτού τύπου.

Δειγματοληψία

Δείγμα της έρευνας αποτέλεσαν ενήλικες Έλληνες φυλακισμένοι, ηλικίας 20-45 ετών, οι οποίοι κατά το διάστημα διεξαγωγής της έρευνας, φυλάσσονται σε σωφρονιστικά καταστήματα των πόλεων Ιωαννίνων, Κέρκυρας και Βόλου, κατηγορούμενοι για διαφορετικής μορφής ή βαθμού αδικήματα.

Τομείς διερεύνησης

- i) μαθησιακή πορεία κατά τη σχολική και εφηβική ηλικία (ακαδημαϊκή επίδοση, επανάληψη τάξεων, συνθήκες φοίτησης, διακοπή φοίτησης)
- ii) συμπεριφορά κατά τη σχολική και εφηβική ηλικία (σχέσεις με συμμαθητές, εκπαιδευτικούς, διαταραχές προσαρμογής και εκτελεστικής συμπεριφοράς: απομόνωση, επιθετικότητα, χρήση ουσιών, παραβατικότητα, φυγή από το σπίτι, αλκοολισμός, αυτοκτονία, παραβατικότητα)

iii) αναπτυξιακές διαταραχές (ειδικές μαθησιακές, γλωσσικές, διάχυτες αναπτυξιακές, σύνδρομα)

iv) ψυχοσυναισθηματικές διαταραχές (διαταραχές διάθεσης, ψυχοσωματικές, διαταραχές προσωπικότητας) (

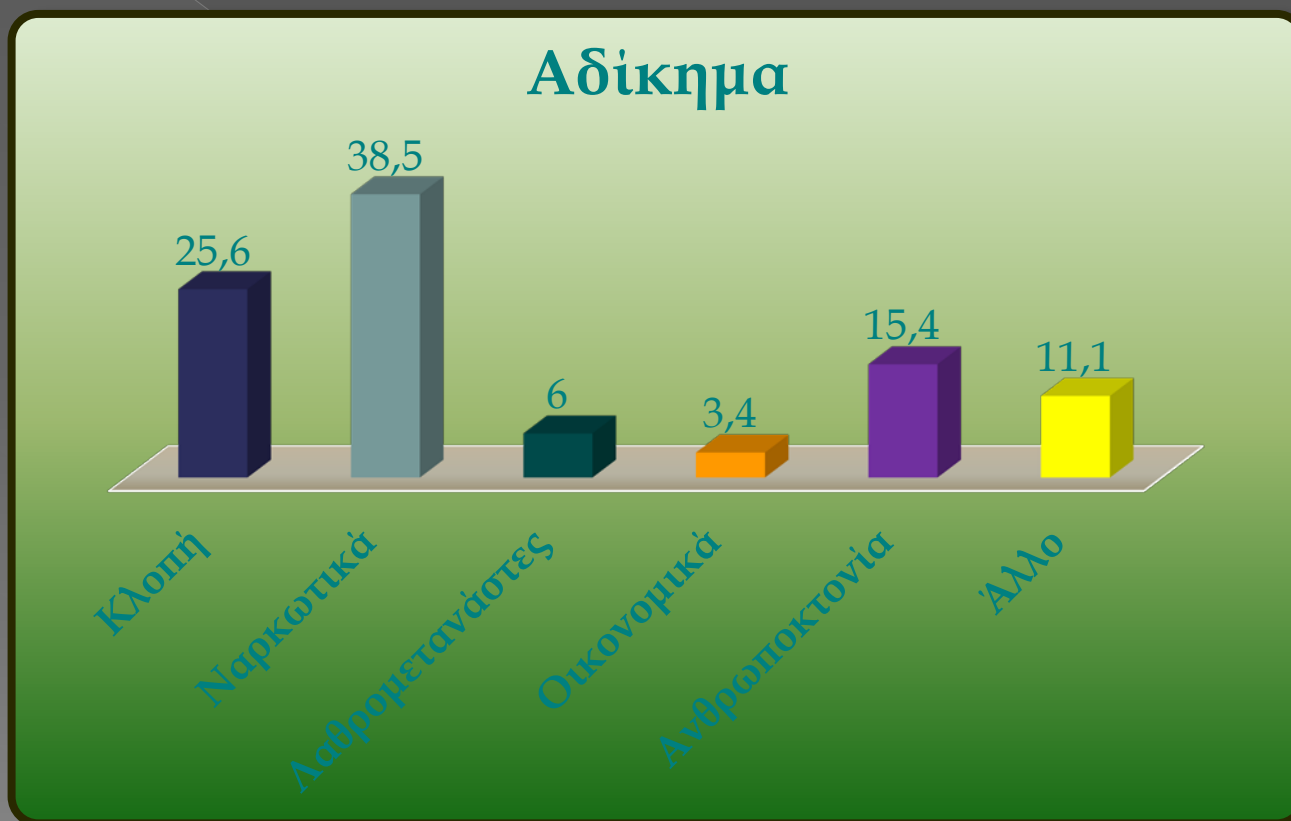
v) προβλήματα οικογενειακού περιβάλλοντος (χαμηλό μορφωτικό επίπεδο γονέων, κληρονομικότητα, σχέσεις γονέων, κακές σχέσεις-συμπεριφορές μελών, προβλήματα επιβίωσης, προβλήματα υγείας, διαταραχές αναπτυξιακές, ψυχοσυναισθηματικές, κοινωνικές των γονέων, μετανάστες, δίγλωσσοι γονείς,)

Στατιστική Ανάλυση

Επιχειρήθηκαν οι ακόλουθες στατιστικές αναλύσεις:

1. Περιγραφική ανάλυση για την παρουσίαση των δημογραφικών χαρακτηριστικών του δείγματος: α) ηλικία β) επάγγελμα, γ) μόρφωση, δ) ποινικό αδίκημα. Ακολουθεί ένα δείγμα πίνακα ως παράδειγμα και αναφέρεται στα κύρια αδικήματα των κρατουμένων.

Κύρια αδικήματα που καταγράφησαν: Κλοπή, Ναρκωτικά, Άλλο (μη ταξινομημένα), Λαθρομετανάστες, Οικονομικά Εγκλήματα, Ανθρωποκτονία.

Συζήτηση

Κύριο ζητούμενο της παρούσας έρευνας αποτελεί η ανάδειξη της εκδήλωσης και του ρόλου που διαδραματίζουν οι διαταραχές μάθησης σε ένα παραβατικό άτομο σε ένα πρώιμο στάδιο (σχολική και εφηβική ηλικία), η συνεκδήλωσή τους με άλλους ανασταλτικούς παράγοντες στη ζωή του ατόμου και η αρνητική ή αδυναμία διαχείρισης των διαταραχών αυτών από το περιβάλλον του ατόμου.

Αναλυτικότερα:

1. Ιδιαίτερα σημαντικό ρόλο διαφαίνεται να παίζει ένα σύνολο παραμέτρων: μαθησιακή πορεία (αρνητική επίδοση στο δημοτικό, γυμνάσιο, λύκειο, επανάληψη, διακοπή στο γυμνάσιο και στο λύκειο, παρακολούθηση), οικογενειακό περιβάλλον (μόρφωση πατέρα και μητέρας σε επίπεδο Α/θμιας εκπ/σης, οικογενειακά προβλήματα, κακή συμπεριφορά γονέων προς το παιδί, αλκοολικοί γονείς, γονείς με χρόνιο πρόβλημα υγείας, γονείς με μαθησιακές δυσκολίες, αρνητικές συνθήκες διαβίωσης), συμπεριφορά του ατόμου (προβλήματα συμπεριφοράς κατά τη σχολική και εφηβική ηλικία: αντικοινωνική συμπεριφορά, επιθετικότητα, αλκοολισμός, χρήση ουσιών, φυγή από το σπίτι, παραβατική συμπεριφορά), ψυχοσυναισθηματικές διαταραχές: κατάθλιψη, χαμηλή αυτοεκτίμηση, άγχος, φοβίες, ψυχοσωματικά προβλήματα, νευρολογικά προβλήματα), τραυματικές εμπειρίες (σεξουαλική κακοποίηση).

2. Σημαντική είναι η διαπίστωση ότι οι κρατούμενοι πέραν των αναπτυξιακών μαθησιακών και γλωσσικών διαταραχών, δεν αντιμετωπίζουν κανένα άλλο είδος αναπτυξιακών διαταραχών (νοητική στέρηση, διάχυτες αναπτυξιακές διαταραχές, σύνδρομα), ούτε το άμεσο οικογενειακό ή συγγενικό τους περιβάλλον. Γεγονός, που σημαίνει ότι η εκδήλωση των μαθησιακών τους δυσκολιών σε ένα πολύ πρώιμο στάδιο και η εξελικτικά κακή διαχείρισή τους από το οικογενειακό και εκπαιδευτικό τους περιβάλλον τους καταγράφονται ως οι κύριοι αιτιακοί παράγοντες.

3. Ιδιαίτερα καθοριστική αναδεικνύεται η σχολική ηλικία σε δύο επίπεδα:

- i) **απαρχή της εκδήλωσης των μαθησιακών διαταραχών:**
η αρνητική επίδοση και η κακή παρακολούθηση (σε συνδυασμό με την κακή διαχείρισή τους από ένα κακό οικογενειακό περιβάλλον) συνθέτουν μια κακή αρχή για τη συνέχεια της φοίτησης (αρνητική επίδοση στο γυμνάσιο και το λύκειο, διακοπή στο γυμνάσιο και το λύκειο) καθώς και την εκδήλωση ψυχοσυναισθηματικών και προβλημάτων συμπεριφοράς κατά την εφηβεία
- ii) **απαρχή εκδήλωσης αρνητικών συμπεριφορών:**
προβλήματα εκτελεστικής συμπεριφοράς, αντικοινωνική συμπεριφορά, προβλήματα στις σχέσεις με τους γονείς.

4. Σημαντική κρίνεται η εφηβική ηλικία ως προς:

- i) την έκφραση και την ένταση εκδήλωσης ενός συνόλου προβλημάτων και
- ii) την ολοκλήρωση διαμόρφωσης στοιχείων προσωπικότητας (διαμόρφωση ταυτότητας) και παγίωσης συμπεριφορών.

5. Τέλος, σημαντική είναι η παρατήρηση: όλοι οι κρατούμενοι αξιολογώντας τις δυσκολίες που αντιμετώπισαν κατά τη σχολική και εφηβική ηλικία, αποδέχονται ότι έπαιξαν καθοριστικό ρόλο στην εκδήλωση παραβατικής συμπεριφοράς και ότι εάν δεν τις αντιμετώπιζαν πίστευαν ότι θα είχαν ακολουθήσει διαφορετική πορεία, μάλλον θετική.

Συμπερασματικά:

Η επιδίωξη συμβολής της παρούσας έρευνας δεν έγκειται στη σκιαγράφηση του προφίλ των ατόμων με μαθησιακές διαταραχές και παραβατική συμπεριφορά (έχει επιτευχθεί σε μεγάλο βαθμό από τη βιβλιογραφία), αλλά πρωτίστως, στην ερμηνεία -μέσω της αναδρομικής μελέτης- των παραγόντων και του βαθμού με τον οποίο αυτοί διαμορφώθηκαν στα αναπτυξιακά στάδια της σχολικής και εφηβικής ηλικίας και συνέβαλαν στην πράξη ποινικών αδικημάτων κατά την ενήλικη ζωή .

**Τέλος, επισημαίνεται η σημαντικότητα
πρώιμης εφαρμογής κατάλληλων
προγραμμάτων αντιμετώπισης των
μαθησιακών διαταραχών ικανών να
αποτρέπουν τα παιδιά από το να βιώσουν
την απόρριψη και την αποτυχία και,
αντίθετα, να τα ενισχύουν προκειμένου να
αναπτύξουν τους κατάλληλους
μηχανισμούς και στρατηγικές διεκδίκησης
και επιτυχίας**

Σας ευχαριστώ!